

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 15 mars 1923 kl. 2 e. m.

*Utlåtande, i anledning av vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och in-
dragningsstaterna.*

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar rörande elfte huvudtiteln.

A. Civila pensionsväsendet.

1:o) I en den 16 februari 1923 dagtecknad proposition nr 84 har Kungl. Maj:t, *Ang. rätt för vissa förutvarande lärarinnor vid enskilda läroanstalter att komma i åtnjutande av tilläggs-pension m. m.* under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

dels att en var av lärarinnan *Eva Louise Adalberta Hedenstierna* samt förra lärarinnorna *Marie Louise Wikblad* och *Lovisa Matilda Moll* må utan hinder därav, att hon icke uppfyller alla för erhållande av tilläggs-pension enligt kungörelsen den 31 december 1917 (nr 965) angående tilläggs-pensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna stadgade villkor, kunna, *Eva Louise Adalberta Hedenstierna* från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgår från sin tjänst, samt vardera av de båda övriga för tid efter utgången av år 1922 komma i åtnjutande av tilläggs-pension, beräknad enligt grunder, som angivas i berörda kungörelse samt i kungörelsen den 18 november 1921 (nr 702) angående ändring i vissa delar av förstnämnda kungörelse;

dels ock att vid beräkning av förra lärarinnan *Christina Amalia Henrika Rogberg* tillkommande tilläggs-pension henne må tillgodoräknas den av henne under läsåren 1881—1886 vid högre lärarinneseminariet i Stockholm och den därmed förenade normalskolan för flickor fullgjorda tjänstgöringen såsom om densamma varit förlagd till statsunderstödd enskild läroanstalt.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Utskottet. Utskottet vill erinra, att de senaste årens riksdagar beviljat tilläggspensioner åt vissa förutvarande lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, att utgå efter enahanda grunder som de här för lärarinnorna Eva Louise Adalberta Hedenstierna, Marie Louise Wikblad och Lovisa Matilda Moll föreslagna, och utan hinder därav, att vederbörande f. d. befattningshavare icke uppfyllt alla för tilläggspensions erhållande stadgade villkor. Med hänsyn härtill har utskottet icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag i denna del. Jämväl förslaget om rätt för förra lärarinnan vid Brummerska skolan i Stockholm Christina Amalia Henrika Rogberg att för tilläggspension tillgodoräkna sig sin tjänstgöringstid vid statens normalskola för flickor har utskottet ansett sig böra biträda.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 84.

B. Militära pensionsväsendet.

Ang. pension 2:o) I en till riksdagen avlåten, den 26 januari 1923 dagtecknad proposition
åt förre båts- nr 25 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmännen J. A.
Johannisson vid Bohus 1:a kompani *Johan August Johannisson Båll* och vid Blekinge
Båll och K. 1:a kompani *Karl Jonasson Svanhall* må tilldelas pension, såsom hade de
Jonasson tjänat kronan tjugo år från tjugo års ålder.
Svanhall.

Utredningen i ärendet återfinnes i propositionen bilagt utdrag ur statsrådsprotokollet över försvarsärenden för ovan angivna dag, till vilket utskottet får hänvisa.

Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran, och hemställer utskottet fördenskull,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Ang. ersätt- 3:o) I en till riksdagen avlåten, den 2 februari 1923 dagtecknad proposition
ning till J. R. nr 39 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av
Kronander i statsrådsprotokollet över försvarsärenden samma dag, föreslagit riksdagen
anledning av medgiva, att till *Johan Reinhold Kronander* må — utan hinder därav, att
sjukdom, framställning om ersättning icke blivit giord inom den tid, som föreskrivits
ådragen un- i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kropps-
der militär- skada, ådragen under militärtjänstgöring, sådant detta författningsrum ur-
tjänstgöring. sprungligen lydde — från bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond

utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Kronander, som hösten 1915 inryckt för fullgörande av värnpliktstjänstgöring vid Smålands artilleriregemente, varit sjukskriven tiden 17 maj—18 augusti 1916 under diagnosen lungsäcksinflammation och lungtuberkulos, till vilken senare sjukdom tecken framträtt under konvalescensen från den förra; att han, efter att under augusti månad 1916 hava hemförlovats på grund av sin sjukdom, vårdats å sanatorium, där före hemförlovningen plats beretts honom genom regementets försorg, under tiderna 21 september 1916—9 februari 1917 och 12 maj—12 augusti 1922; samt att han på grund av sin sjukdom befinner sig i mycket fattiga omständigheter.

Beträffande utredningen i övrigt tillåter sig utskottet att hänvisa till propositionen.

Under erinran, att riksdagen tidigare i åtskilliga fall medgivit, att ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909 må utgå utan hinder av de i förordningen meddelade preskriptionsbestämmelserna, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 39.

4:o) I en den 23 februari 1923 dagtecknad proposition nr 75 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att löjtnanten i Norrlands dragonregementes reserv *Thorsten Wilhelm Lennartz* må från och med den 12 augusti 1922 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 735 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen.

*Ang.
pensionsför-
bättring åt
löjtnanten T.
W. Lennartz.*

Under hänvisning till den i statsrådsprotokollet lämnade utredningen samt med återopande av tidigare fattade beslut i liknande fall hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 75.

5:o) I en den 23 februari 1923 dagtecknad proposition nr 77 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre verkmästaren å månadslönarstat vid flottans varv i Stockholm *Sven Pehrsson* må, räknat från och med den 1 januari 1919, under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring med ett belopp av 577 kronor 80 öre för år, att utgå från anslag, som är

*Ang.
pensionsför-
bättring åt
förre verk-
mästaren S.
Pehrsson.*

eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen och i samma ordning som fyllnadspension.

Till stöd för framställningen åberopas propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för ovan angivna dag, till vilket utskottet får hänvisa.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. justitiedepartementet.

Ang. understöd åt avlidne vaktkonstapeln L. J. Antonssons änka. 6:o) I en inom första kammaren av herr *Leander* väckt motion nr 5 har hemställts, att riksdagen må medgiva, att avlidne f. d. vaktkonstapeln *Lars Johan Antonssons* änka, *Albertina Lovisa Antonsson*, född *Bengtsdotter*, må från och med ingången av år 1923 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 240 kronor.

Beträffande motiveringen för detta yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Riksdagen har vid flera föregående tillfällen beviljat pension av statsmedel åt efterlämnade änkor efter avlidna vaktkonstaplar i fångvårdens tjänst, vilka vid sin död icke varit delägare i civilstatens änke- och pupillkassa. På grund härav vill utskottet förorda, att sådant understöd beredes även änkan *Antons-son*; och torde understödet, såsom tillförne i liknande fall skett, böra bestämmas till 240 kronor årligen.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till förevarande motion I: 5, må medgiva, att avlidne vaktkonstapeln *L. J. Antonssons* änka, *Albertina Lovisa Antonsson*, född *Bengtsdotter*, må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundrafyrtio kronor.

Ang. understöd åt avlidne vaktkonstapeln A. Berggrens änka. 7:o) I en inom andra kammaren väckt motion nr 12 har herr *Holmgren* hemställt, »det riksdagen ville medgiva, att vaktkonstapelsänkan *Ida Wilhelmina Berggren*, född *Hellström*, må, så länge hon befinner sig i sitt nuva-

rande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 240 kronor».

I fråga om motiveringen med därtill hörande bilagor får utskottet hänvisa till motionen.

Med hänvisning till vad under nästföregående punkt anförts, hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 12, må medgiva, att avlidne vaktkonstapeln Anders Berggrens änka Ida Wilhelmina Berggren, född Hellström, må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundrafyrtio kronor.

8:o) I en inom andra kammaren av herr Höglund väckt motion nr 41 hemställes, »att riksdagen ville medgiva, att vaktkonstapelsänkan Emma Amalia Andersson, född Eliasson, må, så länge hon förbliver i sitt änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 240 kronor».

Ang.
understöd åt
avlidne vakt-
konstapeln A.
M. Anderssons
änka.

Med avseende å motiveringen för yrkandet hänvisar utskottet till motionen.

Under åberopande av vad utskottet under punkt 6:o) här ovan anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 41, må medgiva, att avlidne vaktkonstapeln Anders Martin Anderssons änka Emma Amalia Andersson, född Eliasson, må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundrafyrtio kronor.

II. Ang. försvarsdepartementet.

9:o) I en till riksdagen avlåten, den 2 februari 1923 dagtecknad proposition nr 37 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. reservlöjtnanten i flottans reserv August Daniel Carlsson må från och med den 1 oktober 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att densamma jämte den pension, som må tillkomma honom från ränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Stockholm, uppgår till sammanlagt 300 kronor.

Ang.
pensionering
av f. d. reserv-
löjtnanten i
flottans reserv
A. D. Carls-
son.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för ovan angivna dag.

Under hänvisning till av riksdagen tidigare i liknande fall gjorda medgivanden hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 37.

Ang. pension å allmänna indragningsstaten åt vissa i sjöförsvarets tjänst anställda personer. 10:o) Med biträdande av vad Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 2 februari 1923 avlåten proposition, nr 38, under punkten 1:o—3:o föreslagit och med hänvisning till den i sagda proposition lämnade utredningen i förevarande ärenden får utskottet, under erinran jämväl om av riksdagen tidigare beviljade understöd i liknande fall, hemställa,

att riksdagen må medgiva,

a) att fortifikationsarbetaren vid fortifikationsförvaltningen i Karlskrona fästning Per August Pettersson må från och med dagen näst efter den, då han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor;

b) att daglönaren vid flottans varv i Karlskrona Karl Oscar Olsson må från och med dagen näst efter den, då han entledigas från sin anställning vid varvet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundrafemtio kronor; samt

c) att daglönaren å beklädnadsverkstaden vid flottans station i Stockholm Josefina Wilhelmina Blomqvist, född Andersson, må från och med dagen näst efter den, då hon entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor.

Ang. understöd å allmänna indragningsstaten till änkan H. H. Bohman, född Holmqvist. 11:o) I en till riksdagen avlåten, den 9 februari 1923 dagtecknad proposition nr 49 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att änkan *Hilda Henriette Bohman, född Holmqvist*, må från och med den 1 mars 1921, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 150 kronor.

Såsom i statsrådsprotokollet erinras, beslöt 1920 års riksdag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag medgiva, att understöd finge utgå åt efterlevande till vissa vid kanonbåten Gunhilds minsprängning den 24 september 1918 omkomna personer; och tillerkändes därvid avlidne korpralen Karl Louis

Bohmans fader Carl August Bohman från och med den 1 oktober 1918 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten ett årligt understöd av 300 kronor.

Sedan bemålde Carl August Bohman den 22 februari 1921 avlidit, har dennes änka Hilda Henriette Bohman, född Holmqvist, i en till Kungl. Maj:t ställd skrift anhållit att komma i åtnjutande av det understöd, som sålunda tillkommit hennes man.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att korpralen Bohman var son till Carl August Bohman och dennes år 1891 avlidna maka i första giftet; att korpralen Bohman alltsedan två års ålder helt uppfostrats av sökanden, vilken år 1895 ingått äktenskap med Carl August Bohman; att sökanden i likhet med den sistnämnde varit väsentligen beroende av försörjningsbidrag från korpralen Bohman; samt att sökanden, som är född den 23 februari 1873, har svag ekonomisk ställning och på grund av sjukdom är urståndsatt att själv bereda sig livsuppehälle.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts har utskottet ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, och får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

12:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 februari 1923 dagtecknad proposition nr 60 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre förvaltaren vid ridskolan *Frans Hjalmar Larsson* må från och med den 1 september 1921 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,000 kronor.

Ang.
pension å all-
männa in-
dragningssta-
ten å f. d.
förvaltaren
vid ridskolan
F. H. Larsson.

Av handlingarna i ärendet framgår, att Larsson, som är född den 8 juli 1871, den 1 oktober 1887 antagits till hästskötare i ridskolans officersstall och den 1 oktober 1901 förordnats till fodermarsk därstädes, vilken befattning han uppehållit till den 1 januari 1918; att Larsson på framställning av chefen för ridskolan åtagit sig att från och med nyssnämnda tidpunkt ombesörja de med den nuvarande förvaltartjänsten förenade göromål; att han med utgången av augusti månad 1921 erhållit entledigande från sin befattning vid ridskolan; samt att hans avgång ur tjänsten närmast föranletts av behovet av en sådan omläggning av förvaltningsgöromålen vid ridskolan, att till Larssons befattning måst överföras vissa arbetsuppgifter, för vilkas bestridande Larsson i egenskap av fodermarsk saknat erforderlig kompetens.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottet. Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts har utskottet icke velat motsätta sig, att pension å allmänna indragningsstaten beredes Larsson. Vad åter angår storleken av denna pension, har arméförvaltningens civila departement i avgivet yttrande ansett densamma böra med hänsyn till Larssons kontanta avlöningsförmåner före avskedstagandet bestämmas till 900 kronor årligen, medan statskontoret föreslagit ett årligt belopp av 1,000 kronor eller samma pensionsbelopp, som av 1922 års riksdag tillerkänts fodermarsken O. H. Ahlbin. Då emellertid Ahlbin vid avskedstagandet var 14 år äldre än Larsson, som endast är 51 år gammal, och jämväl kunde åberopa längre tjänstetid än denne, har utskottet, med hänsyn tagen även till övriga i förevarande ärende åberopade omständigheter, funnit pensionen till Larsson icke böra bestämmas till högre belopp än 800 kronor årligen.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition nr 60, må medgiva, att förre förvaltaren vid ridskolan Frans Hjalmar Larsson må från och med den 1 september 1921 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av åttahundra kronor.

Ang. pension å allmänna indragningsstaten åt vissa i lantförsvarets tjänst anställda eller förut anställda personer. 13:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 februari 1923 dagtecknad proposition nr 74 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—13:o hemställt.

Beträffande utredningen i förevarande ärenden får utskottet, i den mån redogörelse ej här nedan lämnas, hänvisa till propositionen.

Pension åt förre arbetaren J. P. Forsgren. a) I punkt 1:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att förre arbetaren vid Västerbottens regementes intendenturverkstäder *Jonas Petter Forsgren* må från och med den 1 juli 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts har utskottet ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

b) Under punkt 2:o hemställas, att riksdagen må medgiva, att förre skrädderiarbetaren vid Bohusläns regemente *Marlin Larsson* må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Pension åt
förre skräd-
deriarbetaren
M. Larsson.

Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran; och hemställer utskottet förty,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

c) I punkt 3:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att skrädderiarbetaren vid Dalregementets intendenturverkstäder *Anders Lundström* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Pension åt
skrädderi-
arbetaren
A. Lundström.

Med hänsyn till Lundströms höga ålder och de skäl, departementschefen i övrigt åberopat, har utskottet ansett sig böra tillstyrka det begärda pensionsbeloppet. Utskottet hemställer fördenskull,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

d) I punkt 4:o föreslås, att riksdagen må medgiva, att förre arbetaren vid ammunitionsfabriken *Lars Gustaf Öhman* må från och med den 1 oktober 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,800 kronor.

Pension åt
arbetaren vid
ammuni-
tionsfabriken
L. G. Öhman.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Öhman, som är född den 31 mars 1858 och innehaft anställning vid ammunitionsfabriken alltsedan maj månad 1881, under 1890-talet konstruerat en del maskiner för aptering av gevärspatroner, vilka samtliga använts vid ammunitionsfabriken till början av 1900-talet, då nyare maskiner kommit i marknaden. En del av de Öhmanska maskinerna voro dock vid tiden för avgivandet av framställning om pension åt Öhman fortfarande i bruk vid laddning av 6.5 mm. lösa patroner och 9 mm. skarpa pistolpatroner.

I fråga om storleken av Öhmans pension anser utskottet lika med de i ärendet hörda myndigheterna, att uttryck bör givas åt erkännande av det gagn, kronan haft av de utav Öhman gjorda uppfinningar. På grund härav biträder utskottet förslaget om en årlig pension av 1,800 kronor och hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Pension åt
verkstads-
föreståndaren
P. P. Palm
och förre
skrädderi-
arbetaren
S. P. Ceder-
holm.

e) Under punkt 5:o hemställles, att riksdagen må medgiva, att vardera av föreståndaren för Vendes artilleriregementes skrädderiverkstad *Per Persson Palm* och förre skrädderiarbetaren vid samma verkstad *Sven Persson Cederholm* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, Palm från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin anställning, med 1,000 kronor, och Cederholm från och med den 1 augusti 1921 med 500 kronor.

Under åberopande av vad i propositionen anförts i förevarande ärenden får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Pension åt
skräddar-
mästaren K.
A. Blomqvist.

f) I punkt 6:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att skräddarmästaren vid Norrlands artilleriregemente *Karl August Blomqvist* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,000 kronor.

Då Blomqvist, som är född den 8 december 1855, alltsedan år 1878 haft anställning såsom föreståndare för skrädderiverkstad vid regemente, har utskottet intet att erinra mot det föreslagna pensionsbeloppet. Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Pension åt
tygvaktaren
A. P. L. Ö.
Eklund.

g) Under punkt 7:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att tygvaktaren vid Karlsborgs tygstation *Anders Petter Larsson Öhlin Eklund* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 700 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Pension åt
sadelmakeri-
arbetaren
A. Wallin.

h) I enlighet med vad under punkt 8:o föreslagits hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att sadelmakeriarbetaren vid arméns intendenturförråds i Stockholm verkstadsavdelning *Axel Wallin* må från och med månaden näst

efter den, under vilken han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av sexhundra kronor.

i) Med biträdande av det under punkt 9:o framställda förslaget hemställer utskottet,

Pension åt
fästnings-
byggnads-
arbetaren
J. Bergqvist

att riksdagen må medgiva, att arbetaren vid Karlsborgs fästningsbyggnad Johannes Bergqvist må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av femhundra kronor.

j) Under punkt 10:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att skrädderiarbetaren vid Kalmar regementes^{te} intendenturverkstäder *Johan August Nilsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Pension åt
skrädderi-
arbetaren
J. A. Nilsson.

Ehuru Nilsson, som vid tillträdet till sin befattning vid Kalmar regemente redan uppnått en ålder av 60 år, endast under omkring 14 år haft anställning i statens tjänst, har utskottet likväl med hänsyn till hans av sjukdom i hög grad nedsatta arbetsförmåga och till övriga åberopade omständigheter ansett sig böra tillstyrka, att ett årligt understöd av 300 kronor beviljas honom.

Utskottet.

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

k) I punkt 11:o hemställles, att riksdagen må medgiva, att vardera av förra arbetskrorna vid ammunitionsfabriken änkan *Hilma Augusta Berggren, född Eriksson*, och *Lars Hans Karin Andersdotter* må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, Berggren med 700 kronor och Andersdotter med 400 kronor.

Pension åt
förra arbetar-
skorna H. A.
Berggren,
född Eriksson,
och L. H. K.
Andersdotter.

Kungl. Maj:ts förslag föranleder icke erinran från utskottets sida; och hemställer utskottet sålunda,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Pension åt
tygarbetarna
A. Andersson
och
J. Lindsten.

l) Med biträdande av Kungl. Maj:ts under punkt 12:o framställda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att vardera av tygarbetarna vid Stockholms tygstation August Andersson och Josef Lindsten må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av femhundra kronor.

Pension åt
förra arbeterskan M. J. Malmberg, född Hellqvist.

m) Under punkt 13:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att förra arbeterskan vid ammunitionsfabriken änkan *Maria Josefina Malmberg, född Hellqvist*, må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

III Ang. kommunikationsdepartementet.

Ang. årligt
understöd åt
f. d. sergeanten P. Strid.

14:o) I en inom första kammaren av herr *von Sneidern* väckt motion nr 33 har anförts och hemställts följande:

»F. d. sergeanten, ingenjören Per Strid från Blekan i Sundals Ryrs församling, Dalsland, blir i år 89 år. Han har hela sitt liv varit sysselsatt med järnvägsbyggnader, därav en avsevärd tid vid statens järnvägsbyggnader. Han är medellös och i behov av understöd.

Jag tillåter mig därför hemställa, att ingenjören Per Strid, Blekan, Sundals Ryr, å allmänna indragningsstaten tilldelas ett årligt understöd av 500 kronor.»

Utskottet.

Av handlingar, som för utskottet varit tillgängliga, framgår, att Strid, som den 31 januari 1861 konstituerats till sergeant vid Vendes artilleriregemente och den 7 mars samma år erhållit avsked från denna beställning, under tiden 1860—1873 sammanlagt omkring 13 år varit anställd såsom arbetsledare och undersökare vid olika statens järnvägsbyggnader, varjämte han under 3 månader 1904 tillfälligt innehåft liknande uppdrag. Med hänsyn till Strids korta tjänstetid och i betraktande av den långa tid, som förflutit efter hans anställning i statens tjänst, skulle ett bifall till motionen stå i strid mot hittills tillämpade principer och vara ägnat att medföra konsekvenser av vittomfattande art. På grund härav har utskottet funnit sig böra avstyrka bifall till motionärens förslag.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motion I: 33 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

IV. Ang. finansdepartementet.

Ang.
pensioner åt
e. o. tjänste-
mannen i sta-
tistiska cen-
tralbyrån V.
E. A. Hessel-
dal samt kon-
trollören vid
brännvinstill-
verkningen N.
Adrian.

15:o) I en till riksdagen avlåten, den 9 februari 1923 dagtecknad proposition nr 68 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Pension åt e. o.
tjänsteman-
nen V. E. A.
Hesseldal.

a) I punkt 1:o av nämnda proposition har hemställts, att riksdagen må medgiva, att e. o. tjänstemannen vid statistiska centralbyrån *Vilhelm Edvard Adrian Hesseldal* må från och med månaden näst efter den, varunder han efter uppnådd ålder av 67 år avgår från sin befattning i statistiska centralbyrån, under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 1,500 kronor årligen.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Under hänvisning till ett av 1922 års riksdag i liknande fall fattat beslut får utskottet, som vid granskning av Kungl. Maj:ts förslag ej funnit anledning till anmärkning mot detsamma, hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

b) Under punkt 2:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att kontrollören vid brännvinstillverkningen *Natanael Adrian* må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträtt innehavande förordnande såsom kontrollör, under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 1,080 kronor årligen.

Pension åt
kontrollören
N. Adrian.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen.

Då Adrian, som är född den 23 februari 1850, under 34 år haft förordnande såsom brännvinskontrollör samt är medellös, har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att en årlig pension till föreslaget belopp beviljas honom. Såsom kontrollstyrelsen i ärendet framhållit, torde, då Adrian, fränsett några äldre pensionerade underofficerare, synes vara den enda brännvinskontrollör, som

Utskottet.

haft så lång tjänstgöring som över trettio år, någon fara för efterföljd av andra sökande icke föranledas av ett bifall till nu förevarande framställning.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

V. Ang. handelsdepartementet.

Ang. 16:o) I en till riksdagen avlåten, den 19 januari 1923 dagtecknad proposition, nr 15, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, *dels* att skrivbiträdet vid sjömanshuset i Stockholm *Carl Oscar Westman* må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från befattningen äger rum, å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid åtnjuta årligt understöd med femhundra kronor, *dels* ock att å ifrågavarande understöd må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att, därest till Westman årligt understöd utbetalas jämväl från Stockholms sjömanshuskassa, dyrtidstillägget skall beräknas å det sammanlagda understödsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av understödsbeloppet.

Ifråga om utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll.

Utskottet. Såsom i statsrådsprotokollet omförmäles, anförde 1915 års riksdag, i anledning av en utav Kungl. Maj:t gjord framställning om beredande av pension åt vissa befattningshavare vid sjömanshus, i sin skrivelse nr 10, punkt 47, att riksdagen, då frågan om ordnandet av pensionsförhållandena för den vid sjömanshusen anställda personalen icke ännu vunnit sin slutliga lösning, för sin del icke ansåge det lämpligt att åt vissa av sjömanshusens tjänstemän fastställa pensioner, till vilka staten skulle biträda med hälften. Med hänsyn till det arbete, som staten för olika ändamål pålade sjömanshusen, och den nytta, som det allmänna obestriddligen därav hämtade, samt då de tjänstemän, framställningen avsåge, borde beredas tillfälle att avgå för att ersättas med yngre krafter, ansåge riksdagen emellertid det vara med billighet översensstämmande, att staten under form av årliga understöd från allmänna indragningsstaten lämnade bidrag till deras försörjning på alderdomen.

Med hänsyn till vad riksdagen sålunda uttalat och då, på sätt av proposi-

tionen framgår, frågan om sjömanshusens omorganisation ännu icke nått en lösning, har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att understöd beviljas här ifrågavarande befattningshavare i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 15 må
av riksdagen bifallas.

Stockholm den 15 mars 1923.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.
